

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

ТРЕЋИ ПОЛЈОПРИВРЕДНИ FORUM

HRANA ZA EVROPU

INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE

Subotica, 17-19. oktobar 2013.

PANEL 5: FINANSIRANJE AGROPRIVREDE

Tema izlaganja: SEKTOR OSIGURANJA U FUNKCIJI AGROPRIVREDE
Siniša Erić, Izvršni direktor, Kompanija „Dunav osiguranje“ a.d.o.

UVOD

- Izazovi koncepta održivog razvoja i zadržavanja nivoa energetske potrošnje uticali su na promenu namene zemljišta. Umesto gajenja kultura radi proizvodnje hrane, obradive površine zauzimaju kulture koje kao finansijski proizvod završavaju kao goriva ili se na iste postavljaju vetrogeneratori i solarne elektrane.
- Posebno zabrinjava predviđanje agencija pri UN kao što su Agencija za hranu i poljoprivredu (UN Food and Agriculture Organization), koja navodi da proizvodnja hrane na svetskom nivou mora da se udvostruči s obzirom na to da se očekuje porast svetske populacije sa sadašnjih 7 milijardi na 9 milijardi do 2050. godine.
- Ako se na sve to dodaju učestale prirodne katastrofe, jasno je odrediti izazove agroprivrede u narednom periodu.

ISTORIJA OSIGURANJA U POLJOPRIVREDI

- Osiguranje useva i životinja ima dugu istoriju u zapadnoj Evropi i SAD. Osiguranje useva od grada pojavilo se u Nemačkoj još krajem 18. veka, a kasnije i u mnogim evropskim zemljama, kao i SAD . Osiguranje životinja javlja se u Nemačkoj 30-ih godina 19. veka dok je u Švedskoj i Švajcarskoj ova vrsta osiguranja pristutna od 1900. godine.
- Učešće Države u osiguranju useva je javlja se krajem 30-ih godina 20. veka u SAD. Vlada SAD je tada lansirala eksperimentalni program koji je u početku obuhvatao samo pšenicu. Godine 1939. izdato je oko 165 000 polisa koje su pokrivale rizik na oko 7 miliona hektara zasada pšenice u 31 saveznoj državi.
- Japan uvodi program kombinovanog pokrića 1939. godine koji je podrazumevao nacionalnu pokrivenost za pirinač u ljusci, pšenicu, ječam i dudinje. Program je subvencionisao 15% troškova premije.

OSIGURANJE POLJOPRIVREDE U EU

- Rast ekonomske konkurencije i unapređenje tehnologije su pojave koje nisu zaobišle ni poljoprivrednu proizvodnju. Pored toga, nova agrarna politika EU usmerena je ka tome da se uklone postojeći oblici finansijske podrške, kao što su garantovane cene. Očekivana posledica ove kombinacije industrijalizacije i promena politike je značajan porast proizvodnih, finansijskih i tržišnih rizika.
- Dva puta u poslednjih nekoliko godina bili smo svedoci naglog rasta cena hrane na svetskom tržištu, 2006-2008 godine i ponovo 2010-2011. godine. Takve pojave su povećale interesovanje za upravljanje rizicima u poljoprivredi i dodatno intenzivirale debatu o rizicima vezanim za poljoprivrednu politiku EU.

OSIGURANJE POLJOPRIVREDE U EU

Država	Subvencija/Obaveznost	Tržišna pokrivenost	Osigurane površine (1000 ha)	Premija (u milionima evra)	Odnos premije/osigurane sume
Austrija	Delimična	78%	1054	52	2,60%
Belgija	NE	n.p.	n.p.	49	n.p.
Bugarska	NE	52%	1276	6,6	4,80%
Kipar	Obavezno	100%	112	8,7	7,20%
Češka	Delimična	35%	1074	32	1,80%
Danska	NE	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Estonija	NE	1%	n.p.		
Finska	NE	1%	n.p.		
Francuska	NE	n.p.	3507	211	1,70%
Nemačka	NE	43%	7265	129,2	1,20%
Grčka	Obavezno	100%	n.p.	n.p.	2,50%
Mađarska	NE	52%	n.p.	43,5	n.p.
Irska	NE	n.p.			
Italija	Delimična	8%	976	271,2	7,40%
Letonija	Delimična	1%	n.p.	0,1	
Litvanija	Delimična	1%	n.p.	0,1	
Luksemburg	Delimična	45%	26	1,3	2,30%
Holandija	Delimična	n.p.	n.p.	75	n.p.
Poljska	Pilot	7%	n.p.	9,9	n.p.
Portugalija	Delimična	22%	298	46,9	8,40%
Rumunija	Delimična	12%	812	14	n.p.
Slovačka	Delimična	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Slovenija	Delimična	17%	n.p.	9,5	7,60%
Španija	Delimična	26%	5850	564,7	6,30%
Švedska	NE	60%	1500	n.p.	n.p.
V.Britanija	NE	7%	370	11,1	0,8
UKUPNO				1535,8	

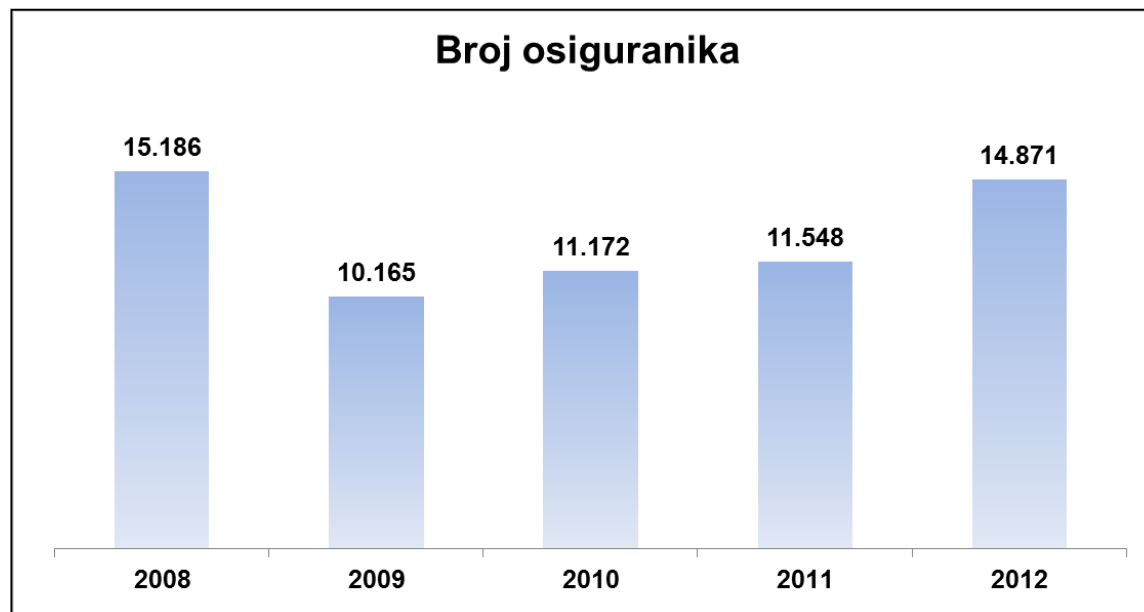
Izvor:
JRC REPORT
europa.eu

OSIGURANJE POLJOPRIVREDE U SRBIJI

- Republika Srbija subvencioniše 40% iznosa premije osiguranja u poljoprivredi
- Pokrivenost tržišta je na jako niskom nivou
- Oblici osiguranja u poljoprivredi zastupljeni u Srbiji:
  - osiguranje useva i plodova
  - osiguranje osiguranje životinja
  - osiguranje od suše

OSIGURANJE POLJOPRIVREDE U SRBIJI

- U Srbiji postoji oko 5,1 miliona hektara poljoprivrednih površina od čega je 3,7 miliona hektara obradivih površina. Osigurano je svega 8% obradivih površina.

TREĆI POLJOPRIVREDNI FORUM

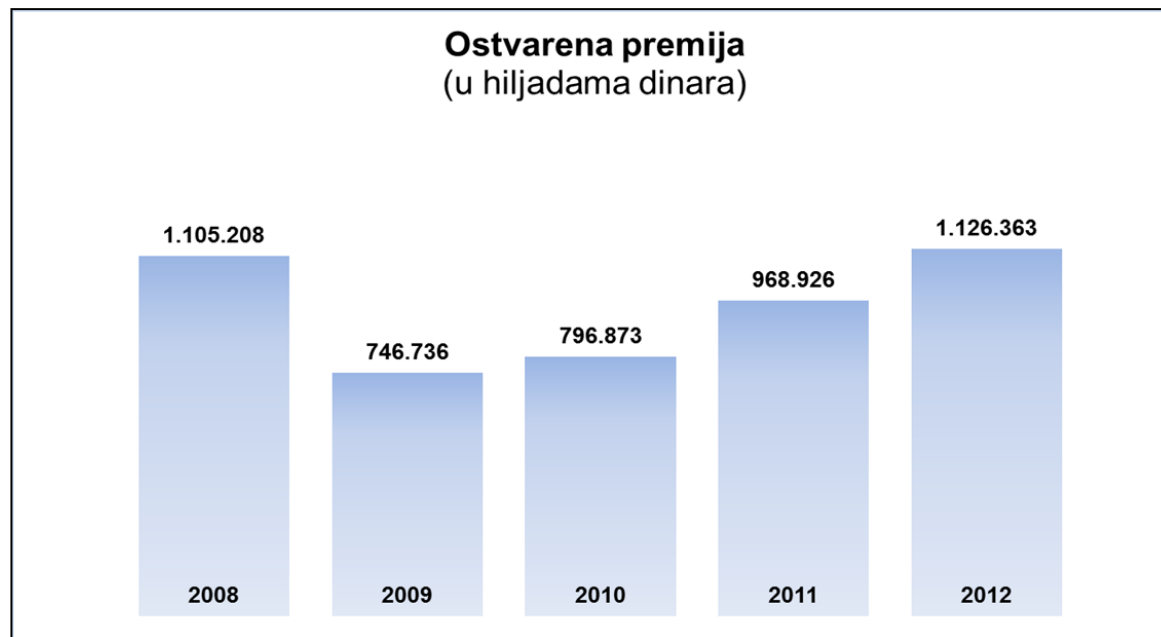
HRANA ZA EVROPU

INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE

Subotica, 17-19. oktobar 2013.

OSIGURANJE POLJOPRIVREDE U SRBIJI

- Nakon pada u 2009. godini ukupna premija beleži rast u poslednje 4 godine, a u 2012. godini iznosi 1,26 milijardi dinara (Izvor: NBS)

ZAKLJUČAK

- Tržište osiguranja poljoprivrede je u Srbiji sa tek nešto više od 10 miliona evra je simbolično, ali s druge strane verno odslikava finansijsko stanje u društvu i deli slična iskustva sa zemljama bivše SFRJ koje nisu članice Evropske unije. Određena interesovanja koja su logičan sled pridruživanja kod EU primećuju se i kada je zaštita interesa agroprivrede.
- Učešće države u ovom momentu je od presudnog značaja, jer kod slabo razvijenih tržišta i tržišta smanje ekonomske aktivnosti u eri preispitivanja koncepta neoliberalizma pomoć regulatornih tela je neophodna. Koji od modela primenjenih u zemljama Evropske unije je napikladniji za Srbiju je pitanje koje stručna javnost treba da nametne i u dijalogu sa državnim organima i ostalim zainteresovanim strana dostavi odgovor.

ZAKLJUČAK

- Predlagano rešenje o uvođenju obaveznog minimalnog osiguranju poljoprivrede prilikom registracije gazdinstva ili slična rešenja bi svakako bila iskorak napred ili mogućnost do promovisanja efikasnijeg i naprednijeg rešenja. Na taj način uz adekvatno praćenje realizacije koncepta obaveznog osiguranja poljoprivrede Srbija bi se sigurno našla na ispravnom smeru evropskih integracija, bar kada se posmatra sektor osiguranja i agroprivrede.

TREĆI POLJOPRIVREDNI FORUM
HRANA ZA EVROPU
INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE
Subotica, 17-19. oktobar 2013.

HVALA NA PAŽNJI !